

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО В КУЛЬТУРІ
ПРИКАРПАТТЯ**

Освітня програма «Образотворче мистецтво»

Другого (магістерського) рівня

Спеціальність **023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»**

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “31 ”08. 2023_р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Образотворче мистецтво в культурі Прикарпаття
Освітня програма	Образотворче мистецтво
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Освітній рівень	другий (магістрський)
Статус дисципліни	(вибіркова)
Курс / семестр	2 курс, 3 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 10 год. Практичні заняття – 20 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/6349

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу (в межах мети на цілей ОП)

Метою вивчення навчальної дисципліни “Образотворче мистецтво в культурі Прикарпаття” є виявлення особливостей розвитку архітектури, скульптури та живопису в період середини ХХ – початку ХХІ ст. на Прикарпатті. Опрацювання історико-культурологічних передумов формування стильової мови образотворчого мистецтва дозволяє провести аналіз творчості відомих митців краю. Визначити роль образотворчого мистецтва, як чинника творення матеріально-естетичного середовища в тенденціях розвитку загальноукраїнської культури.

Відповідно до мети поставлено основні цілі, а саме в опануванні значного теоретичного матеріалу, вмінні проводити науково-дослідну роботу та займатись пошуковою діяльністю в межах регіону для висвітлення у наукових повідомленнях фактологічного матеріалу.

Лекційний матеріал навчальної дисципліни містить початкову узагальнюючу інформацію про стану розвитку образотворчого мистецтва на Прикарпатті, його конкретизацію відносно історико-культурних змін та аналіз динаміки поширення протягом середини ХХ – початку ХХІ ст. Два модулі передбачають опрацювання лекцій та практичних занять, що тематично взаємозв’язані між собою. Студентам пропонується заглибитись у розгляд теоретичних питань з метою розширити коло дослідження образотворчого мистецтва Прикарпаття, шляхом аналізу визначених питань, що на сьогодні є не з’ясованими в контексті інтеграційних загальноукраїнських культурних процесів. Важливо розуміти необхідність володіти знаннями про образотворче мистецтво Прикарпаття, що охоплює періоди життя і творчості багатьох відомих та невідомих митців, які здійснювали та здійснюють просвітницьку, мистецько-творчу, культурологічну тощо роботу направлену на динаміку розвитку культури загалом.

Практичні заняття ґрунтуються на проведенні науково-дослідних практик у формі наукових повідомлень, в яких ведеться ґрунтовне вивчення творчої спадщини краю та самобутності авторів, поєднання локальних та національних стильових традицій, що формують нові покоління митців. Завданням студентів на практичних заняттях є виявлення особливостей сучасного образотворчого мистецтва, яке характеризується зламом стереотипів, ідеологій та появою авторських спроб візуалізації новаторських ідей та рішень в архітектурі, скульптурі та живописі Прикарпаття. Українське образотворче мистецтво середини ХХ – початку ХХІ ст. органічно поєднує в собі тенденції розвитку постмодерністичного мистецтва, тобто сформованого на постулатах модернізму ХХ ст., а також в нього органічно входять етностилістичні ознаки. З'ясування останніх – мета, яку повинні досягнути студенти в результаті вивчення навчальної дисципліни.

Таким чином курс навчальної дисципліни у формах проведення лекційних та практичних занять спрямований на розкриття у студента критичного мишлення та здатності проводити наукове дослідження для поглиблення знань з проблем культурної детермінації образотворчого мистецтва Прикарпаття.

Компетентності

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва під час практичної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК 4. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 3. Здатність використовувати знання та практичні навички з сценографії з метою найвиразнішого розкриття концепції і змісту драматичного твору та його художнього втілення.

СК 6. Здатність формувати мистецькі концепції на підставі проведення дослідження тих чи інших аспектів художньої творчості.

Програмні результати навчання

РН 1. Визначати, аналізувати і пояснювати історичні, культурологічні, соціокультурні, художньо-естетичні аспекти розвитку світового та українського образотворчого і декоративного мистецтва.

РН 4. Представляти формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

РН 5. Критично осмислювати теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв'язання завдань і проблем у галузі образотворчого та/або декоративного мистецтва.

РН 7. Володіти фаховою термінологією, науково-аналітичним апаратом,

проводити аналіз та систематизацію фактологічного матеріалу та методикою проведення наукових досліджень.

РН 11. Володіти знаннями до визначення ефективності та апробації сучасних теоретичних підходів та концепцій інтерпретації феноменів культурно-мистецьких процесів.

РН 14. Застосовувати методологію наукових досліджень у процесі теоретичного і практичного аналізу; дотримуватися принципів академічної доброчесності; узагальнювати результати дослідження та впроваджувати їх у мистецьку практику; виявляти практичні та теоретичні особливості наукової гіпотези.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Архітектур а та містобудування Прикарпаття середини ХХ – початку ХХІ ст.	Розглянути історико-культурні передумови формування нової архітектури містобудування, виявити стильові напрями, пріоритетні для даного періоду; опрацювати літературні джерела по темі.	Письмове завдання
2	Народно стильова течія у професійній архітектурі Прикарпаття середини ХХ – початку ХХІ ст.	Поглибити знання народно стильову течію у професійній архітектурі Прикарпаття; організувати збір матеріалу для виявлення впливів народно стильової течії нашого краю; генерувати нові ідей в авторські проекти.	Письмове завдання
3	Архітектурні об'єкти І. Боднарука, І. Гриніва, В.Лукомського.	Знати архітектурні об'єкти І.Боднарука, І. Гриніва, В.Лукомського; володіти аналізом для визначення стильових пошуків архітекторів; володіти термінологією.	Письмове завдання
4	Скульптур а Прикарпаття середини ХХ – початку	Визначати мистецькі скульптурні осередки на Прикарпатті; розглянути історичні етапи становлення скульптури на Івано-Франківщині; застосовувати отримані знання при аналізі творчості скульпторів означеного періоду.	Письмове завдання

	XXI ст.		
5	Сакральна скульптура Прикарпаття кінця ХХ – початку ХХІ ст.	Знати пам'ятки сакральної скульптури визначеного періоду, а також творчість скульпторів; виявляти художні особливості скульптурної пласти на прикладах сучасної скульптури Прикарпаття; розуміти особливості сакральної скульптури у контексті історико-культурних змін.	Письмове завдання
6	Авангардний живопис Прикарпаття.	Вміти застосовувати отримані знання на практиці; володіти техніками сучасного живопису; інтерпретувати стилістичну основу авангардного живопису в авторську концепцію творення.	Практичне завдання
7	Сакральний живопис Прикарпаття.	Володіти знаннями про сакральний живопис Прикарпаття; використовувати набуті знання в практичній діяльності для створення авторських творів живопису; розвивати естетику подачі сакральних зображень через авторське розуміння концепції.	Практичне завдання
8	Сучасний живопис м. Івано-Франківська.	Вміти досліджувати питання розвитку тенденцій сучасному живописі; володіти сучасними техніками живопису; використовувати новітні прийоми живопису.	Практичне завдання
9	Іконописні школи. Майстри.	Знати осередки іконопису на Прикарпатті; розуміти роль іконописних шкіл у розвитку культури Прикарпаття; вміти визначити стильові напрями в сучасному іконописі.	Письмове завдання. Реферат

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекції	5
Практичні заняття	60
Самостійна робота	35
Залік	
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		
Лекції	1	1	3																5
Практичні з-тя						20	20							20					60
Самостійна р-та															35				35
Індивідуальні завдання																			
Залік /Екзамен																			
Всього за тиж-нь	1	1	3			20	20							20	25				100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення

Мультимедіа, комп'ютери

та інше

Основна література:

1. Білецький П. О. Мова образотворчих мистецтв / П. О. Білецький. К.: Радянська школа, 1973. 127 с.
2. Бистрякова В. Інновації та технології в сучасному мистецтві / В. Бистрякова, А. Осадча // Вісник Львівської національної академії мистецтв. Вип.32. Л., 2018. С. 189 – 199.
3. Бондаревська І. А. Некрасиве мистецтво / І. А. Бондаревська // Наукові записки НаУКМА. 2016. Том 180. Філософія та релігієзнавство. С. 12 – 21.
4. Гончаренко А. Українська скульптура 1990-х – 2000-х рр.: стан дослідженості проблеми / А. Гончаренко // Мистецтвознавство. Вип.10, 2014. С. 53 – 61.
5. Гончарик Р. П. Радянська архітектура 70-х – 80-х років Івано-Франківська. Аналіз та проблеми / Р. П. Гончарик // Містобудування та територіальне планування, 2015. С. 131 – 141.
6. Дем'янова Н. Символіка образів в українському живописі (на прикладі теоморфних, антропоморфних і зооморфних зображень) / Н. Дем'янова // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Вип. 27, 2013. С. 153 – 156.
7. Дундяк І. Сакральна скульптура Івано-Франківська початку ХХІ ст. / І. Дундяк // Художня творчість Григорія Крука в контексті світового мистецтва. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Івано-Франківськ: “Лілея-НВ”, 2011. С. 108 – 116.
8. Дяків М. Полістилізм української скульптури ХХ ст. / М. Дяків // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції “Художня творчість Григорія Крука в контексті світового мистецтва”. Івано-Франківськ: “Лілея-НВ”, 2011. С. 117 – 125.
9. Дяків О. В. Надгробкова пластика Терехівщини / О. В. Дяків // Історія релігій в Україні. Науковий щорічник. Книга II. Л.: Логос, 2013. С. 589 – 599.
10. Естетика: навчальний посібник для педагогів / за ред. Т. І. Андрущенко. К.: “МП Леся”, 2014. 613 с.
11. Живоглядова І. В. Спілкування з мистецтвом: сучасний досвід живопису / І. В. Живоглядова // Вісник ДАКККіМ. Щоквартальний науковий журнал. К.: Міленіум, 2012. №1. С. 7 – 11.
12. Історія українського мистецтва : конспект курсу лекцій спец. № 8020208 “Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво” / ПНУ ім. В. Стефаника. Ін-т мистецтв, Каф. образотв. мистец. ім. М. Фіголя; уклад. В. Лукань. Івано-Франківськ: Третяк І. Я., 2010. 192 с.: іл.
13. Карась Г. Івано-Франківськ: культурно-мистецька хроніка Незалежності / Г. Карась. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2001. 289 с.
14. Кічура Л. Микола Голубець про Олександра Архипенка: пошук національної сутності / Л. Кічура // Вісник Львівського університету. Серія журналістика. Випуск 33. 2012. С. 104 – 111.
15. Король А. Теоретичні аспекти класифікації пластичних мистецтв / А. Король // Молодь і ринок. №1 (84), 2012. С. 141 – 146.
16. Кузнецова І. Ю. Засоби формоутворення сучасної круглої скульптури / Кузнецова І. Ю., Кащенко А. В., Грищук І. А. er.nau.edu.ua/ С. 1 – 19.
17. Лукань В. Г. Вибрані статті про мистецтво. Явища. Постаті. Імена / В. Г. Лукань. Івано-Франківськ: видавець Третяк І. Я., 2009. 240 с.: іл.
18. Матоліч І. Проблема монументальності в сучасній художній культурі / І. Матоліч // Вісник Львівської національної академії мистецтв. Вип. 22. С. 121 – 131.
19. Мистецька панорама українського десятиріччя: Івано-Франківськ [Репрод. з картин В.Сандюка, Б.Бринського, О.Коровая, М.Варенні, Ф.Майко] // Образотворче мистецтво. 2001. №1. С.17.
20. Москалюк В. Із проблем сучасного монументального мистецтва / В. Москалюк //

Вісник ЛАМ. Вип. 10. Львів: ЛНАМ, 1999. С. 197 – 200.

21. Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ ст. /ПКСМ АМУ; Ред. – упоряд. О. О. Авраменко; Редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), О. О. Авраменко, В. Я. Даниленко та ін.: У 2 кн. – К.: Інтертехнологія, 2006. Кн. 2. 656 с.: іл.
22. Одрехівський В. В. Українська скульптура кінця ХХ – початку ХХІ століття: трансформації монументального формотворення. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства / В. В. Одрехівський // Міністерство культури України. Львівська національна академія мистецтв. Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури. Київ, 2018. 419 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу naoma.edu.ua/academy
23. Петрова О. М. Мистецтвознавчі рефлексії. Історія, теорія та критика образотворчого мистецтва 70-х років 20 століття - початку 21 століття / О. М. Петрова. Київ : КМ Академія, 2004. 400 с.
- 24.Рожко О. Синтез мистецтв у просторі сучасної художньої культури / О. Рожко // Культурологія та мистецтвознавство. Київ. С. 16 – 25.
25. Русін Р. М. Деформація художнього образу в пластичному мистецтві модернізму / Р. М. Русін // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. №3(113), 2013. С. 77 – 82.
26. Сидор В. Від суспільних витоків до різних виразів: місце статуарної скульптури в системі ландшафтних культових об'єктів християнської України / В. Сидор // Мистецтвознавство. Вип.17. Львів, 2017. С. 117 – 124.
- 27.Соловійов О. “Нова хвиля” в українському мистецтві 90-х рр. ХХ ст. та її трансформації / Олександр Соловійов // Сучасне мистецтво: наук. зб. / Акад. мистец. України, Ін-т пробл. сучас. мистец. К., 2004. Вип. 1. С. 34 – 47.
- 28.Сидоренко В. Візуальне мистецтво України кінця ХХ – початку ХХІ ст. / В. Сидоренко // Сучасне мистецтво: наук. зб. / Акад. мистец. України, Ін-т пробл. сучас. мистец. К., 2005. Вип. 2. С. 52 – 63.
- 29.Сидоренко В. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань. Розвиток візуального мистецтва України ХХ – ХХІ століття / В. Сидоренко. К.: ВХ [студіо], 2008. 187 с.
- 30.Світова художня культура: Від первісного суспільства до початку середньовіччя: Навч. посіб. / О. П. Щолокова, С. В. Шип, О. Л. Шевнюк, О. М. Семашко. К.: Вища школа, 2004. 175 с.: іл.
- 31.Українське образотворче мистецтво: початок ХХІ століття / [упоряд. кат. : Деревус М. В. (та ін.)]. К., 2010. С.95.
32. Художники Івано-Франківщини / [автор-упорядник Б. Губаль]. К.: Образотворче мистецтво, 2002. 96 с.
33. Художники Прикарпаття: альбом / [автор-упорядник Р. В. Дреботюк]. К.: Мистецтво, 1989. 240 с.
- 34.Художня культура України: навч. посі./ Л. М. Масол, С. А. Ничкало, Г. І. Веселовська, О. І. Оніщенко; За заг. ред. Л. М. Масол. К.: Вища школа, 2006. 239 с.: іл.

Додаткова література:

1. Чмелик І. Михайло Фіголь: штрихи до творчого портрету педагога, митця і науковця /І. Чмелик //Гірська школа українських Карпат. №14, 2016. С.197 – 200.
2. Чмелик І. Художнє життя Івано-Франківщини кінця ХІХ – початку ХХІ століття / І. Чмелик. С. 1 – 21. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://personal.pu.if.ua/ArtLife_NewStattya.
3. Шмагало Р. Експериментальні мистецькі школи ХХ ст.: Олександр Архипенко, Енді Варгол / Р. Шмагало // Мистецтвознавство: Зб. наук. пр. Ч.1. Львів, 2007. С. 31 – 38.
4. Шмельова Т. В. Мистецтво скульптури: навчально-методичний посібник / Т. В. Шмельова. Житомир: Видавництво ЖДУ ім. Івана Франка, 2018. 201 с.: іл.
5. Шпильчак У. В. Архітектурний декор історичної частини міста Івано-Франківська / У. В. Шпильчак // Наукові записки. Серія: Мистецтвознавство. № 1., 2012. С. 213 – 221.
6. Цугорко О. П. Сакральне мистецтво живопису: вітчизняна наукова рефлексія / О. П. Цугорко // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. № 4, 2016. С. 115 – 119.

7. Чмелик І. Художнє життя Івано-Франківщини кінця XIX – початку XXI століття / І. Чмелик. С. 1 – 21. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://personal.pu.if.ua>ArtLife_NewStattya.
8. Шумка М. Л. Символізм у філософській культурі України: автореферат дис. на здоб. наук. ступ. канд. філос. наук: 09.00.05 – історія філософії / М. Л. Шумка; Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2001. 19 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	<p>Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації, м. Івано-Франківськ, вул. Української перемоги 34 а, Навчально-науковий інститут мистецтв, каб. 306.</p> <p>Сайт кафедри: https://odpmr.pnu.edu.ua/?_gl=1*391uuo*_ga*ODkyMDI2OTUxLjE2OTE0Nzc4NDI.*_ga_B6J5G9CVS8*MTY5MjUzMjYyMi45LjEuMTY5MjUzMjYyNC4wLjAuMA..&_ga=2.126043917.1265405861.1692521273-892026951.1691477842</p> <p>електронна адреса кафедри: kodpmr@pnu.edu.ua</p>
Викладач	Доцент Дяків Марія Володимирівна Професор Бойчук Богдан Васильович
Контактна інформація викладача	Електронна адреса: maria.dyakiv@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності визначено в таких документах ЗВО: 1. Положенні про запобіганні академічному плагіату (нова редакція)у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf метою якого є запобігання та виявлення плагіату в наукових, навчально- і науково-методичних роботах науково-педагогічних працівників, здобувачів всіх освітніх ступенів (ОС) та форм навчання; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Положенні про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (нова редакція), https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf , в якому зазначаються права та обов'язки комісії, вимоги до її складу та порядок роботи;2. Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція), https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-
--------------------------	--

	<p>Стефаника-1.pdf , в якому принцип академічної доброчесності сформульовано як один із основних принципів поведінки члена університетської громади.</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	Відпрацювання несвоєчасного виконання завдань здійснюються у вигляді підготовки індивідуальних завдань (наукових повідомлень, проєктів, презентацій, рефератів).
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>Освітній процес здійснюється згідно графіку навчального процесу. Студенти університету, які не виконали індивідуальний навчальний план семестру з однієї, двох або трьох дисциплін і при семестровому контролі отримали оцінку «незараховано» чи «незадовільно» (FX або F) мають право (за особистим бажанням) на повторне проходження навчальної дисципліни, вивчення якої може бути перенесене на наступний навчальний період, що регулюється Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (№ 18 від 2.02. 2016 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.), яке регламентує процедуру повторного вивчення навчальної дисципліни, тобто ліквідації академічної заборгованості https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/povtornе-vuvchennia_nove.pdf</p>
Додаткові бали	Додаткові бали здобувачі освіти можуть отримати за виконання індивідуальних завдань у формах рефератів та наукових повідомлень.
Неформальна освіта	Неформальна освіта регулюються Положенням про визнання

	<p>результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf</p>
--	--

Викладач _____